

Datum: 25.08.2026

Medij: Nova

Rubrika U fokusu

Autori: Nova Ekonomija

Teme: Putevi Srbije d.o.o

Napomena:

Površina: 798

Naslov: Srezali novac za kanalizaciju, a prethodno i za obnovu škola

Strana: 4

Najslikovitiji primer u završnom računu za 2025. godinu jeste izgradnja Moravskog koridora (deonica Pojate–Preljina), gde je tokom godine potrošena čak 41 milijarda dinara naspram prvobitno projektovanih 30 milijardi

drugi pišu
NOVA EKONOMIJA

Glavni problemi sa budžetskom potrošnjom u Srbiji vrte se oko tri ključna stuba: neopravdane fiskalne ekspanzije, sistemskih slabosti u planiranju i ozbiljnog manjka parlamentarne kontrole i transparentnosti, navodi Fiskalni savet u svojoj poslednjoj oceni. Predloženi rebalans budžeta za 2026. godinu donosi ekonomski neopravdano povećanje planiranog deficita sa prvobitno zamišljenih tri odsto na 3,5 odsto BDP-a (odnosno za dodatnih 59 milijardi dinara).

Ukratko, došlo je na naplatu ono na šta su ekonomisti upozoravali godinama unazad, visoka zaduženost zbog kojih vraćamo pare po visokim kamatama, neplanirana utrošnja potpuno van svake kontrole kao i deljenje para „prijateljskim“ firmama u izbornoj godini, prenosi Nova ekonomija.

Fiskalni savet upozorava da je ovakva mera kontraproduktivna jer se privreda ne nalazi u krizi, naprotiv, projektovana stopa rasta od 3,3 odsto je blizu njenog ukupnog dugoročnog potencijala od oko 3,5 odsto. Glavni pokretač ovog rasta deficita jesu jednokratna, neselektivna davanja stanovništvu (poput isplata punoletnim građanima i penzionerima) koja iznose gotovo 100 milijardi dinara. Ove mere se donose ad hok, van sistemskih okvira socijalne zaštite i bez primene postojećih instrumenata poput socijalnih karata. Dodatno, budžetski proces pati od hronične netransparentnosti: rebalansi i ključne izmene usvajaju se po hitnom postupku (od predloga Vlade do skupštinske sednice prođe svega tri dana), dok se ogroman deo novca preraspodeljuje preko tekuće budžetske rezerve (čak 92,6 milijardi dinara u 2025. godini) bez prethodnog odobrenja Narodne skupštine.

NEKONTROLISANO PROBIJANJE BUDŽETA

Jedan od najizraženijih problema javnih finansija u Srbiji jeste praksa da se na pojedine

Kako vlast finansira „pomoć“ za građane pred izbore

Srezali novac za kanalizaciju, a prethodno i za obnovu škola

projekte i ekonomske politike troši znatno više novca nego što je to prvobitno planirano i odobreno zakonom. Najslikovitiji primer u završnom računu za 2025. godinu jeste izgradnja Moravskog koridora (deonica Pojate–Preljina), gde je tokom godine potrošena čak 41 milijarda dinara naspram prvobitno projektovanih 30 milijardi. Takođe, za potrebe projekta EXPO je tokom godine ad hok uveden potpuno novi, u startu neplanirani program (projektovanje i izgradnja u zonama B i E), na kojem je realizovano 22 milijarde dinara van originalnog budžeta. Slično probijanje zabeleženo je i kod poreskih olakšica za novozaposlene: iako je budžetom bilo planirano svega 0,8 milijardi dinara, za njihovu nadoknadu PIO fondu, na kraju je isplaćeno čak devet milijardi dinara,

Za potrebe projekta EXPO je tokom godine ad hok uveden potpuno novi, u startu neplanirani program (projektovanje i izgradnja u zonama B i E), na kojem je realizovano 22 milijarde dinara van originalnog budžeta

Foto: BetaPhoto / Miroslav Miroslav

navodi Nova ekonomija.

Ovaj trend rasta izdataka mimo prvobitnih planova nastavlja se i u rebalansu za 2026. godinu, gde se subvencije putarskih preduzeća (poput „Puteva Srbije“) praktično udvostručuju sa 19 milijardi na preko 41 milijardu dinara, a da pritom javno preduzeće nema zakonski predviđen srednjoročni program održavanja niti su jasni tačni prioriteti za trošenje tog novca.

ŽRTVOVANJE KLJUČNE INFRASTRUKTURE I EKOLOGIJE

Da bi se finansirala ova preračunavanja i ad hok davanja, država svesno smanjuje ulaganja u druge vitalne sektore. Dok investicije u odbranu rastu za preko 40 milijardi dinara, kapitalni rashodi svih ostalih korisnika u rebalansu za 2026. smanjuju se

za oko 20 milijardi dinara. Ovo rezanje direktno pogađa ključne saobraćajne i ekološke projekte. Tako je u 2025. rekonstrukcija pruge Niš–Dimitrovgrad dobila samo 6,3 milijarde dinara od planiranih 13 milijardi, dok je modernizacija infrastrukture osnovnih škola ostala na svega 1,6 milijardi umesto planiranih 5,2 milijarde. U rebalansu za 2026. ponovo se smanjuju i onako nedovoljna sredstva za mađarsko-srpsku železnicu, Fruškogorski koridor, brzu saobraćajnicu Požarevac–Golubac, kao i za važne ekološke projekte poput izgradnje kanalizacione mreže kroz program „Čista Srbija“. Ovakvo redefinisavanje velikih projekata u hodu otežava praćenje njihove ekonomske opravdanosti i stvara rizik od dodatnih troškova zbog nepočetih kreditnih sredstava.

PRIVREDA BLIZU SVOG MAKSIMALNOG POTENCIJALA

Uvećanje budžetske potrošnje kroz predloženi rebalans za 2026. godinu utiče na povećanje inflacije u Srbiji kroz dva ključna ekonomska mehanizma koje ističe Fiskalni savet. Kako objašnjavaju ekonomisti, privreda već radi blizu svog maksimalnog potencijala. Potencijalni BDP predstavlja stopu po kojoj ekonomija može dugoročno da raste kada su svi faktori proizvodnje (radna snaga, kapital i produktivnost) optimalno i održivo angažovani, a da to ne izazove dodatnu inflaciju. Procenjena potencijalna stopa rasta privrede Srbije iznosi oko 3,5 odsto, dok je očekivani realni rast u 2026. godini već projektovan na 3,3 odsto (što je gotovo na nivou potencijala).

Kada je privreda tako blizu svog procenjenog maksimuma, dodatno ubrzavanje novca kroz državnu potrošnju ne može da podstakne novi, održivi privredni rast. Umesto toga, ta dodatna sredstva stvaraju veštačku tražnju za proizvodima i uslugama koju domaća proizvodnja ne može da isprati povećanjem ponude, što direktno vodi ka podgrevanju tražnje i jačanju inflatornih pritisaka.

Struktura nove potrošnje direktno podstiče trenutnu potrošnju, odnosno tražnju. Dodatna otežavajuća okolnost jeste to što se ova fiskalna ekspanzija najvećim delom sprovedi kroz jednokratna davanja stanovništvu (ukupno skoro 100 milijardi dinara, od čega se 71 milijarda finansira direktno iz budžeta), kažu iz Saveta.

PRELIVANJE U LIČNU POTROŠNJU

Za razliku od investicija u infrastrukturu koje dugoročno povećavaju produktivnost privrede, direktne novčane isplate građanima (poput pomoći penzionerima i neselektivnih isplata punoletnim građanima) odmah se prelivaju u direktnu ličnu potrošnju. Kada građani dobiju ovaj ad hok novac, oni ga odmah troše na kupovinu dobara i usluga, čime se u kratkom roku stvara pritisak na rast maloprodajnih cena.

Fiskalni savet naglašava da se privreda Srbije trenutno ne nalazi u uslovima duboke ekonomske krize (kao što je to bio slučaj tokom pandemije u periodu 2020–2022.) kada su ovakve državne intervencije imale smisla kako bi se sprečio kolaps tržišta. U stabilnim okolnostima, dodatno deljenje novca donosi samo privremene i marginalne efekte na smanjenje siromaštva, dok sa druge strane svesno podstiče rast cena i obezvređuje kupovnu moć građana.

